

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Milli Eğitim Bakanı Sayın Ziya SELÇUK tarafından Anayasanın 98. ve İçtüzüğü'nün 99. maddeleri gereğince yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim. 11.9.2019

Dr. Sibel ÖZDEMİR
İstanbul Milletvekili

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) 2019 yılı "Bir Bakışta Eğitim" başlıklı raporu yayınlandı. Ülkemizdeki eğitim sisteminin içinde bulunduğu olumsuz tablo, OECD'nin bu raporu ile bir kez daha gözler önüne serilmektedir.

Türkiye'nin de aralarında olduğu 36'sı OECD üyesi olmak üzere toplam 46 ülkede eğitime dair verilerin incelendiği rapora göre; Türkiye'de yükseköğrenim gören gençlerin sayısı son 10 yılda artarken istihdam olanakları düşmektedir. Ancak diğer OECD ülkeleri ile karşılaştırıldığında ülkemizde yükseköğrenime katılımın hâlâ düşük olduğu tespiti yapılmaktadır. Bu anlamda, Türkiye'deki yükseköğrenime katılım oranı, yüzde 44 olan OECD ortalamasının 11 puan altında kaldığı ifade edilmektedir.

Rapora göre, Türkiye'de yükseköğrenim görmüş olanların istihdamında da son 10 yılda yüzde 6 düşüş kaydedildiği belirtilmektedir. Bu düşüşün özellikle kadınları etkilediği, yüksek öğrenim alan kadınlar arasında 2008'de yüzde 70 istihdam oranının 2018'de yüzde 62'ye düştüğüne dikkat çekilmektedir.

Ortaöğretime devam etmeyenlerin sayısında da düşüş yaşandığı tespiti yapılan rapora göre, 25-34 yaş arasındakilerde ortaöğrenim görenlerin oranı 2008 yüzde 60 iken, bu oranın 2018'de yüzde 43'e düştüğü kaydedilmektedir.

Raporda, Türkiye'de 2016 yılında ilkokuldan üniversiteye kadar her bir öğrenci için yaklaşık 5 bin 633 dolar harcanırken OECD ortalamasının ise 10 bin 502 olduğuna dikkat çekilmektedir. Türkiye'nin, 46 ülke arasında öğrenci başına en az harcama yapan üçüncü ülke olduğu tespiti yapılmaktadır.

Türkiye'de eğitime verilen kamu katkısının artmasına rağmen, özel sektörün katkısının da hâlâ büyük olduğu bilgisi de raporda yer almaktadır. Buna göre, Türkiye'deki ilk-, orta- ve yükseköğretimde eğitim harcamalarının yüzde 25'i özel sektör tarafından karşılanırken, OECD ülkeleri ortalamasının ise yüzde 10 olduğu belirtilmektedir.

Raporda ayrıca, Türkiye'de öğretmen maaşlarının düşük olması nedeniyle öğretmenlik mesleğinin cazip olmadığına ve saygınlığını yitirdiğine de dikkat çekilmektedir.

Bu bağlamda;

- 1) Ülkelerin eğitim sistemlerinin yapısının, finansmanının ve performanslarının incelenerek oluşturulduğu raporda, Türkiye'deki üniversite mezunlarının istihdam oranının 2018 yılına göre altı puan düşmesine ilişkin önemli tespitini nasıl değerlendiriyorsunuz? Konuyla ilgili olarak Bakanlığınızın elinde bir veri, rapor veya araştırma var mıdır? Şayet yoksa böylesine çarpıcı bu tespit ilişkin Bakanlığınızın bir çalışması olacak mıdır?

- 2) OECD ülkelerinde ilkokuldan üniversiteye kadar her bir öğrenci için yıllık ortalama 10 bin 502 dolar ayrılırken, Türkiye'nin öğrenci başına sadece 5 bin 633 dolar bütçe ayırması ülkemizin ortaya koyduğu hangi hedefleri gerçekleştirebilecektir? Öğrenci başına ayrılan bütçenin OECD ortalamasına göre düşük olmasını nasıl değerlendiriyorsunuz ve önümüzdeki bütçe dönemi için öğrenci başına ne kadar bütçe ayırmayı planlıyorsunuz?
- 3) İlkokul düzeyindeki okullaşma oranının, 2002'de yüzde 98,67 iken bugün yüzde 91,92'ye gerilemesinin nedeni nedir? Bakanlığın bu endişe verici sonuca yönelik bir çalışması var mıdır? Varsa bu ciddi düşüşün nedenleri nelerdir?
- 4) Ortaokul düzeyindeki okullaşma oranının, 2002'de yüzde 98,67 iken bugün yüzde 93,28'e gerilemesinin nedeni nedir? Bakanlığın bu sonuca yönelik bir çalışması var mıdır? Varsa bu ciddi düşüşün nedenleri nelerdir?
- 5) Lise çağına gelip de liseye kayıt yaptıranların oranının OECD ülkelerinde ortalama yüzde 84 iken Türkiye'de bu oranın yüzde 73 olması, yani lise çağındaki her 100 öğrencinin 27'sinin liselere kayıt yaptırmamış olması sorunu konusunda bir Bakanlığınızın herhangi bir çalışması var mıdır? Varsa bu çalışmalar nelerdir?
- 6) Rapora göre Türkiye'de 25-34 yaş arasındakilerde ortaöğrenim görenlerin oranı 2008 yüzde 60 iken, bu oranın 2018'de yüzde 43'esi tespiti, Bakanlığınızın verileri ile örtüşmekte midir? Bakanlığınızın elindeki veriler nelerdir? 10 sene içerisinde ortaöğretim görenlerin oranının anlamlı bir şekilde düşmesini Bakanlığınız nasıl gerekçelendirmekte, hangi nedenlere bağlamaktadır?
- 7) Üniversite mezunu kadınların yalnızca yüzde 62'sinin bir işe yerleşebilmesi ve üniversite mezunlarının istihdamında yüzde 66 ile OECD ülkeleri arasında en sonda yer alması sonucunun nedenleri nelerdir? Eğitim sistemindeki kötü performansın bir neticesi olan bu endişe verici sorunlara ilişkin Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır? Varsa bu çalışmalar nelerdir?
- 8) OECD ortalaması yüzde 44 düzeyinde iken Türkiye'deki 25-34 yaş grubu gençlerin sadece yüzde 33'ünün üniversite mezunu olması tespiti ile ilgili Bakanlığınızın veya Yükseköğretim Kurumu'nun bir çalışması var mıdır? Varsa bu çalışmalar nelerdir? Bu çalışmalardan hareketle hayata geçirilen çalışmalar var mıdır ve varsa bunlar nelerdir?
- 9) OECD ülkelerinde ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimde eğitim harcamalarının yüzde 10'u özel sektör tarafından karşılanırken, bu oranın Türkiye'de yüzde 25 gibi yüksek düzeyde olması Bakanlığınızın bir politikası mıdır? Bakanlığınız, önümüzdeki yıllarda özel sektörün eğitim harcamalarındaki payının oranı konusunda nasıl bir tutum içinde olacaktır?
- 10) Türkiye'de öğretmen maaşlarının düşük olması nedeniyle öğretmenlik mesleğinin cazip olmadığı ve gün geçtikçe saygınlığını yitirdiği yönündeki tespitler dikkate alındığında, Bakanlığınızın öğretmenlerin refah seviyesinin yükseltilmesi ve saygınlığının artırılmasına yönelik somut politikası nedir ve gündeminde olan çalışmalar var mıdır?